

Complexnummer: 523427

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 21
F 033 421 77 99
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

Van Nellefabriek

Aantal complexonderdelen

3

Monumentnummers van complexonderdelen

46869, 521881, 523428

Woonplaats

Rotterdam

Gemeente

Rotterdam

Provincie

Zuid-Holland

Hoofdadres van hoofdobject

Van Nelleweg 43, 3044 BC Rotterdam

Complexomschrijving

Inleiding

Vanaf 1925-31 gefaseerd tot stand gekomen industrieel complex, in oorsprong bestemd voor de verwerking en verpakking van tabak, koffie en thee, gebouwd in opdracht van C.H. van der Leeuw namens de firma v/h Weduwe J.J. van Nelle nv en geheel uitgevoerd volgens de principes van het Nieuwe Bouwen. De allereerste fase van fabrieksaanleg is ontworpen door M. Brinkman in 1925; de hoofdopzet, met inbegrip van de eerste aanpassingen, is ontworpen door J.A. Brinkman en L.C. van der Vlugt, en de uitbreidingen uit de jaren '40 van de twintigste eeuw zijn ontworpen door J.A. Brinkman en J.H. van den Broek.

Het Van Nelle-complex omvat de volgende drie complexonderdelen: 1. fabriekscomplex, bestaande uit kantoorgebouw, voormalige tabaks-, koffie- en theefabrieken, ketelhuis met schoorsteen, voormalig expeditiegebouw met luchtbruggen en L-vormig werkplaatsen-/brandweergebouw; zie voor omschrijving monumentnummer 46869; 2. aanleg van het fabrieksterrein; 3. reeks pakhuizen (Schiehallen) naar ontwerp van J.A. Brinkman en J.H. van den Broek, met bijbehorende laad- en loskade langs de Delfshavense Schie.

Het omstreeks 10 ha. grote fabrieksterrein van het Van Nelle-complex grenst sinds 1942 direct aan de Delfshavense Schie, waarop het al vanouds was georiënteerd; aan de zuid- en zuidwest-zijde is het terrein omgeven door een in 1947 gegraven smalle vaart met aflopende grasbermen aan weerszijden, aan de noordelijke zijde, haaks op de Delfshavense Schie, wordt de terreingrens gemarkeerd door doorzicht biedende, op zichzelf niet beschermenswaardige erfafscheidingen. De hoofdtoegang bevindt zich vanouds bij de aftakking van de Van

Nelleweg vanaf de zich ter plaatse afbuigende Schuttevaerweg, bij de Delfshavense Schie. De parkachtige groenaanleg van het fabrieksterrein wordt versterkt door de openbare groenvoorzieningen in de directe omgeving, waarmee een directe visuele relatie is gelegd, in het bijzonder aan de oostzijde van de vijverpartij.

N.B. In oorsprong bevonden zich aan de zuidwestelijke zijde sportterreinen voor het personeel - een korfbalveld, een voetbalveld van nationale afmetingen en later ook een voetbalveld van internationale afmetingen, alsmede een aantal tennisbanen voor de directie - met twee houten bijgebouwen naar nieuw-zakelijk ontwerp van J.A. Brinkman en L.C. van der Vlugt uit 1929, doch deze zijn vanaf de jaren '70 van de twintigste eeuw fasegewijs geofferd voor de bouw van het - van het oorspronkelijke concept afwijkende - distributiecentrum en parkeervoorzieningen. De oorspronkelijke, fijn gedetailleerde portiersloge en toegangshekwerken naar nieuw-zakelijk ontwerp van J.A. Brinkman en L.C. van der Vlugt zijn in 1982 vervangen door de huidige, niet beschermenswaardige voorzieningen. De oorspronkelijke rijwielstalling, annex eerste hulpgebouw, tegenover het kantoorgebouw aan de andere zijde van de hoofdentree, is ten gevolge van oorlogsschade verdwenen; dit langgerekte, puntvormig beëindigde gebouw had naar de Schiezijde olopemde lessenaarsdaken en een schuine gepleisterde muur aan de oostzijde, waarop in oorsprong, boven een aangebouwde plantenbak, de aan de verplaatsing van de Van Nellefabrieken uit de binnenstad naar de Spaanse polder refererende tekst uit 1930 was aangebracht (deze siert tegenwoordig de kopse muur van het kantoorgebouw). Voorts waren hoge metalen lichtmasten in nieuw-zakelijke trant geplaatst langs de fabrieksstraat met gebogen bovenenden. Bij de reeks pakhuizen (Schiehallen) is de ongelijkpotige loopkraan op de betonnen los- en laadkade inmiddels verdwenen. In 1991 zijn de meest zuidoostelijke werkplaatstraveeën afgebroken om plaats te maken voor een koffiesilo naar ontwerp van M. Booy van het architectenbureau Van den Broek en Bakema.

Complexomschrijving

Het Van Nelle-complex is grotendeels in 1925-1930 gebouwd naar het functionalistisch ontwerp van J.A. Brinkman en L.C. van der Vlugt. Ondanks latere uitbreidingen en wijzigingen is het oorspronkelijk concept van een transparante dynamische daglichtfabriek in een parkachtige omgeving nog grotendeels herkenbaar. De theosofisch georiënteerde firmant C.H. van der Leeuw, die voor deze opdracht studiereizen naar Amerika (o.a. Fordfabriek in Detroit) en het in 1925 voltooide Bauhaus in Dessau had gemaakt, had grote invloed op de planvorming. Bij het ontwerp golden als voornaamste uitgangspunten: licht, lucht, efficiëntie, hygiëne en goede werkomstandigheden. De vestiging van het Van Nelle-complex in 1925-31 liep ver vooruit op de stedenbouwkundige planvorming voor het industriepark Spaanse Polder. Het ongeveer trapeziumvormige fabrieksterrein bevond zich met de schuine zijde aan de NW-oever van de Delfshavense Schie. In 1925 werd het land opgespoten en in 1926 werd met heien begonnen voor de bouw van de tabaksfabriek. Voor het eerst in de Nederlandse bouwgeschiedenis werd hierbij gebruik gemaakt van geheel betonnen heipalen (18,5 m lang), die op de bouwplaats werden vervaardigd. In 1927-30 verrezen de koffie- en theefabriek, het ketelhuis, het kantoor, werkplaatsen en garage, alsook de inmiddels verdwenen hoofdwatch, fietsenstalling, kantinegebouw, voetbal- en tennishuisjes. In 1931 werd het centrale expeditiegebouw met luchtbruggen voltooid. Al deze gebouwen zijn van de hand van J.A. Brinkman en L.C. van der Vlugt. De aanleg en situering der gebouwen zijn geheel bepaald door de eisen van - verticaal georganiseerde - productie en transport, met een duidelijke scheiding naar functies. Van begin af aan werd tevens rekening gehouden met eventuele toekomstige uitbreidingen en recreatieve voorzieningen voor het personeel. De rechte NW-ZO loop van de Delfshavense Schie is in alle ontwerpstadia richtinggevend geweest voor de plaatsing der fabrieksgebouwen, evenwijdig aan - doch op geruime afstand van - dit kanaal. Deze scheepvaartroute was van vitaal belang voor de massale aanvoer van brand- en grondstoffen en ook voor het transport van de uiteindelijke fabrieksproducten, naast

het toenemende wegtransport. De hoofdonthuizing van het complex ligt aan de zijtak van de Schuttevaerweg, de Van Nelleweg, en wel in het verlengde van de Spangensekade, die destijds via de woonwijk Spangen de enige verbinding met de stad vormde en die vooral van belang was voor het personeel en de bezoekers. Meer ZW-waarts, dicht bij de ingang, ligt de kantoorvleugel uit 1928-30 met gebogen voorgebouw en hoger blok aan de achterzijde. Het kantoorgebouw is door middel van een glazen luchtbrug ter hoogte van de eerste verdieping en via een halfondergrondse gang aan de voorzijde van de tabaksfabriek verbonden met zowel de tabaks- als de koffiefabriek. Het kantoor ziet aan de overzijde van de fabrieksstraat uit op een ruime tuin - een grasveld met slingerende borders met gevarieerde beplanting - langs de Delfshavense Schie en ook de overige zijden zijn plantsoenen ingericht. De tabaksfabriek (met uitgebouwde kerverij aan ZW-zijde), tevens het diepste en het hoogste en het meest markante volume door de toegevoegde tearoom, werd het eerst gebouwd (1926-29). Aan de NW-zijde zijn aansluitend de koffie- en theefabriek gerealiseerd (1928-30). De fabrieken zijn onderling gescheiden door twee naar voren uitgebouwde trappenhuisen, waarbij aan de voorzijde nog smalle schakelkamers zijn aangebouwd en tussen tabaks- en koffiefabriek een brandmuur staat. Tegenover de tabaksfabriek is in 1927-29 het door twee bolronde daken overkapte ketelhuis opgetrokken, met bovenop een kolenbunker en aan de ZW-zijde een vrijstaande achzijdige, tapse schoorsteen. Dit werd al in 1929-31 uitgebreid, o.a. met een hoogspanningsgebouw aan de kanaalzijde, een pompenkamer aan de zijde van de fabrieksstraat en een controlekamer nabij het expeditiegebouw. Het in oorsprong geheel op steenkolen gestookte ketelhuis diende zowel voor het natten van de tabak (op stoom) als voor de centrale verwarming van alle gebouwen, waarmee het via een wijdvertakt stelsel van leidingkelders is verbonden. In 1929-31 verrezen het centrale expeditiegebouw (door middel van schuine luchtbruggen verbonden met de productiegebouwen aan de overzijde van de fabrieksstraat) en het L-vormige werkplaatsen/ garagegebouw (op de uiterste N-hoek van het terrein). In 1942-43 werd op de zojuist verworven strook grond direct langs de Delfshavense Schie een reeks van negen aan elkaar gebouwde pakhuizen (Schiehallen) onder gebogen daken gerealiseerd naar ontwerp van J.A. Brinkman en J.H. van den Broek (die als associé de in 1936 overleden L.C. van der Vlugt was opgevolgd). De reeks werd in 1967 in dezelfde trant uitgebreid tot twaalf. Voorlangs de Schiehallen is een met betonplaten bestrate laad- en loskade aangelegd, in oorsprong vooral bestemd voor het lossen van de brandstoffen. De langgerekte, nu witgepleisterde gebouwen hebben een breedte van elk 16,5 m bij een diepte van ruim 39 m en worden door gebogen daken, inwendig gedragen door stalen driehoekspanten, overkapt.

De exemplarische functionalistische architectuur van het Van Nelle-complex is ondanks verschillende in- en uitwendige wijzigingen nog tot in talloze details bewaard gebleven en zelfs nog versterkt door enkele later op deze architectuur geïnspireerde toevoegingen. Karakteristiek is de veelvuldige toepassing van vliesgevels in glas en dun profielstaal, in combinatie met witgepleisterde wanden op een zwarte plint en een grote nadruk op techniek (schakelkamers, pompenkamer) en transport (garages, luchtbruggen). Afgezien van kleur-accenten en de -verplaatste - gedenktekst zijn geen decoraties toegepast. Elk der gebouwen is vormgegeven naar de aard van de oorspronkelijke functie, waardoor telkens subtiele afwijkingen van het basispatroon voorkomen in hoogte, vorm, detaillering, zoals de ronde tearoom en het complexe kantoorgebouw met concave vleugel en overhangende bovenbouw. Zowel in het exterieur als in het interieur is slechts een beperkt kleurengamma toegepast, waarbij witten overheersen en aluminiumkleur, chroom, roden, gelen en blauwen krachtige kleuraccenten geven (naast grijzen en zwarten). Ook de inrichting der heldere ruimten is bepaald door de strakke functionalistische esthetiek (in oorsprong vlakke vloeren met afwerkplaten van linoleum of houtgraniet of tegels, wandbetegeling, stalen buismeubelen, gekleurd glazen vensterbanken en loketdorpels, ronde plafondlampen, etc.), waarin de overwegend rechthoekige vormen op markante plaatsen worden afgewisseld door rondingen.

Waardering

Het Van Nelle-complex met bijbehorende gebouwen en terreinaanleg is van algemeen belang wegens architectuur-, cultuur- en stedenbouwkundig-historische en ensemblewaarde als 'landmark' van functionalistische architectuur in de Spaanse Polder en schoolvoorbeeld van het Nieuwe Bouwen in Nederland. Het Van Nelle-complex is nog steeds zeer opvallend gelegen aan vaarwater, spoor- en verkeershoofdwegen. Het concept van een moderne, transparante fabriek in het groen is gebaseerd op een voorafgaande analyse van behoeften van fabricageproces en personeel. Kenmerkend is de decoratieloze, ritmisch geproportioneerde architectuur met nadruk op de transpartheid der bouwvolumes door het gebruik van smalle staalprofielen in de vliesgevels en scheidingswanden, alsook door de toepassing van vele ongedeelde ruimten. De heldere architectuur is geheel afgestemd op en alleen mogelijk dankzij de eigenschappen der destijds nieuwe bouwmaterialen (gewapend beton en staal) en de moderne, dynamische machine-esthetiek (vgl. schakelpanelen, luchtbruggen, glazenwasrails, stalen buismeubelen) en heeft daardoor grote esthetische pionierswaarde. De consequente heldere vormgeving is tot in alle details doorgevoerd (o.a. kleuren, belettering). Het Van Nelle-complex heeft mede dankzij visuele en textuele documentatie, lezingen en excursies onmiddellijk na oplevering aantoonbaar grote invloed uitgeoefend op de ontwikkeling van de internationale moderne architectuur. Tevens is het complex van grote bouwhistorische waarde als één der eerste complexen met een paddenstoel-kolomconstructie en balkloze vloeren alsook heipalen in gewapend beton in combinatie met vliesgevels van staal en glas. Door de grote aandacht voor zo gunstig mogelijke arbeidsomstandigheden - maximale toetreding van licht en lucht, uitzicht, hygiëne, de oorspronkelijke aanwezigheid van sportvelden en bibliotheek - is dit fabriekscomplex bovendien van algemeen belang wegens sociaal-historische waarde.

Monumentnummer*: 46869

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 30 mei 1985
Kadaster deel/nr: 8671/36

Complexnummer

523427

Complexnaam

Van Nellefabriek

*Woonplaats**

Rotterdam

*Gemeente**

Rotterdam

*Provincie**

Zuid-Holland

<i>Straat*</i>	<i>Nr*</i>	<i>Toev.*</i>	<i>Postcode*</i>	<i>Woonplaats*</i>	<i>Situering</i>	<i>Locatie</i>
Van Nelleweg	43		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	44		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	2426		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	2523		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	2527		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	2520		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	1308		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	2220		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	2130		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	2319		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	1305		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	1111		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	2328		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	1304		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	244		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	245		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	246		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	247		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	248		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	249		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	2420		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	7072		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	251		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	3240		3044 BC	Rotterdam		

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

<i>Straat*</i>	<i>Nr*</i>	<i>Toev.*</i>	<i>Postcode*</i>	<i>Woonplaats*</i>	<i>Situering</i>	<i>Locatie</i>
Van Nelleweg	3134		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	6267		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	6268		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	6269		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	6270		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	6271		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	6266		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	3238		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	7076		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	1714		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	1711		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	2423		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	1311		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	2127		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	7073		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	7074		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	7075		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	250		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	252		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	6166		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	5162		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	1017		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	356		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	1211		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	2330		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	354		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	1413		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	5161		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	5163		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	1108		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	5164		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	5165		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	5160		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	1307		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	2419		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	1115		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	1212		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	2427		3044 BC	Rotterdam		

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

<i>Straat*</i>	<i>Nr*</i>	<i>Toev.*</i>	<i>Postcode*</i>	<i>Woonplaats*</i>	<i>Situering</i>	<i>Locatie</i>
Van Nelleweg	2119		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	1207		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	243		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	1204		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	2429		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	5261		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	5262		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	5263		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	5264		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	5265		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	5260		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	1315		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	353		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	2123		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	1206		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	1514		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	1511		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	2424		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	2425		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	1104		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	1215		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	3136		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	6171		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	45		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	1310		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	1210		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	355		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	1614		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	1611		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	1415		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	4059		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	4058		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	2422		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	1313		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	6067		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	6068		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	6069		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	6070		3044 BC	Rotterdam		

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

<i>Straat*</i>	<i>Nr*</i>	<i>Toev.*</i>	<i>Postcode*</i>	<i>Woonplaats*</i>	<i>Situering</i>	<i>Locatie</i>
Van Nelleweg	6071		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	6066		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	5061		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	5062		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	2132		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	1214		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	5064		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	344		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	46		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	47		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	48		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	49		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	50		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	51		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	52		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	345		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	2125		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	346		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	348		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	350		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	343		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	1405		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	1404		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	2327		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	1208		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	5063		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	5065		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	6170		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	1003		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	2231		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	2232		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	2233		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	2228		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	2018		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	2329		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	357		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	1411		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	2229		3044 BC	Rotterdam		

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

<i>Straat*</i>	<i>Nr*</i>	<i>Toev.*</i>	<i>Postcode*</i>	<i>Woonplaats*</i>	<i>Situering</i>	<i>Locatie</i>
Van Nelleweg	1507		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	1504		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	3042		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	3236		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	3234		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	6167		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	6168		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	6169		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	2230		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	3138		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	5060		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	150		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	2120		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	144		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	145		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	146		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	147		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	148		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	149		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	151		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	3140		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	152		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	143		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	2428		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	1707		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	1704		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	1607		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	1604		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	1902		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	1408		3044 BC	Rotterdam		

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kad. object*</i>	<i>Appartement</i>	<i>Grondperceel</i>
Rotterdam	AC			1602

*Rijksmonumentomschrijving***

Fabriekscomplex van Nelle. Fabriekscomplex, bestaande uit een tabaks-, koffie- en theefabriek - aansluitend naast elkaar geplaatst, met een gezamenlijke lengte van circa 220 meter - alle drie plat-afgedekt, maar in hoogte telkens

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

afnemend en bij de tabaks- en koffiefabriek voorzien van sheddaken; nabij de ingang een vrijstaand kantoorgebouw - met een concave en een haakse vleugel, verbonden met de tabaksfabriek door middel van een luchtbrug; midden tegenover de tabaksfabriek een ketelhuis met bijgebouwen en schoorsteen; tegenover de koffiefabriek een centraal expeditiegebouw; tegenover de theefabriek een L-vormig werkplaatsen-, annex garagegebouw; het geheel is ontworpen door J.A. Brinkman en L.C. van der Vlugt in 1925-'30, in Nieuw-Zakelijke stijl, in opdracht van C.H. van der Leeuw.

De fabrieken zijn gebouwd met behulp van een gewapend beton-constructie waarbij - voor het eerst in Nederland - gebruik is gemaakt van achzijdige, paddestoelvormige kolommen en waarbij de gevels niet-dragend zijn, doch over de gehele breedte voorzien van in zeer smalle stalen kozijnen gevatte draairamen van halve breedte ten opzichte van het kantoor waarbij de glasmaat is gebaseerd op het toenmalige tuindersglas; aan de lange zijden staan de ramen in een verhouding van 2 : 1 ten opzichte van de stalen borstweringen, ten behoeve van zoveel mogelijk uitzicht voor het personeel, aan de korte zijde is de verhouding vanwege de aldaar gesitueerde bijzondere ruimten andersom en zijn de borstweringen van steen. Op de hoeken zijn namelijk vooruitstekende trappehuizen in combinatie met liftschachten, toilet-, was- en kleedruimten, geplaatst, teneinde de eigenlijke fabrieksruimten ononderbroken te houden; tevens zijn de gebouwen daartoe gedeeltelijk onderkelderd.

De beganegrondverdieping is daarentegen hoger ten opzichte van de andere bouwlagen; de vensters zijn langer ten gunste van zoveel mogelijk daglicht, bovendien is nog een aparte halfondergrondse gang met zwart betegelde gevel aangebracht langs alle fabrieksgebouwen doorlopend aan de voorzijde ten behoeve van de directie. De fabrieksgebouwen bezitten een aparte fundering van betonnen heipalen ter plaatse van de weeginstallaties bij hun oorspronkelijke situering.

Voorts zijn de gebouwen m.u.v. het centrale expeditiegebouw voorzien van een omlopend, buisvormig hekwerk aan de bovenzijde, alsmede van een apart leidingbuisstelsel in de kelders. De trappenhuizen bevatten stalen buisleuning, met roodgeverfde leuning; de meeste deuren zijn van staal.

De tabaksfabriek (1926-'28) telt acht bouwlagen en bevat boven het oostelijk trappehuis een vrijwel rondom uitkragend uitzichtspaviljoen op een slakkehuisvormige plattegrond opgetrokken in staal en glas, waarvan de bovenramen een bijna kwartrond profiel bezitten met rond gegoten glasruiten. Dit trappehuis bezit overigens een geheel uit vensters bestaande voorgevel, welke om de hoeken wordt voortgezet, maar aan de Z.O.-zijde verder is gesloten met uitzondering van een cirkelvormig venster bij de begane grond, nabij de uitspringende kleedkamervleugel, die op de beganegrond open is gelaten waardoor de drie in de openlucht staande kolommen de ingang benadrukken.

Het noordelijk trappehuis is in vergelijkbare trant uitgevoerd, zij het dat de voortgezette N.W.-wand geheel van vensters is voorzien; de N.W.-wand van de eigenlijke fabrieksruimte is daarentegen geheel gesloten. Op de beganegrond is aan de N.O.-zijde een lage, geheel beglaasde schakelruimte uitgebouwd. De eigenlijke fabrieksruimte is veertien vakken breed en drie vakken diep. Aan de achterzijde zijn echter de droogruimten - ter hoogte van een bouwlaag en rondom in oorsprong voorzien van een lage reeks vensters - uitgebouwd en in oorsprong overhuifd door een twaalfstal afgeronde sheddaken.

De koffiefabriek (1928-'29) telt zes bouwlagen, waarbij wegens de voor het keuren van de koffie verlangde lichtinval, de vloer op de derde verdieping gedeeltelijk is weggelaten, met als gevolg dat de glazen N.W.-gevel hier

niet wordt onderbroken; aan de achterzijde springen de drie bovenste bouwlagen iets minder dan een vak terug; voorts bezit de allerbovenste bouwlaag waar in oorsprong de sorteerafdeling was gesitueerd vierkante kolommen in het midden, naast paddestoel-kolommen; ten behoeve van een maximale en neutrale lichttoetreding zijn boven elk vak sheddaken aangebracht die vanwege de oriëntatie op het noorden scheef op de overige ruimten zijn geprojecteerd.

De eigenlijke fabrieksruimte is hier zestien vakken breed en drie, respectievelijk twee, vakken diep. Op het dak is ter reclame de naam van de fabrieken aangebracht door middel van losse letters, gesteund door een staalconstructie, naar ontwerp van de architecten. Het drie vakken brede trappenhuis, met annexen, bezit grotendeels gesloten wanden met lage, horizontale vensterstroken, en is op de beganegrond opengelaten, ter benadrukking van de ingang aldaar; het is zodanig geplaatst dat aan de N.W.-zijde nog twee vakken van de fabrieksruimte daarachter doorlopen.

De theefabriek (1928-'29) telt drie bouwlagen en is voor het overige uitgevoerd als de tabaksfabriek; de eigenlijke fabrieksruimte is acht vakken breed en drie vakken diep. Hier bevinden zich nog twee oorspronkelijke mengmachines vervaardigd door Bartlett & Son Ltd,. Het terzijde aangebouwde trappenhuis met bijruimten springt ten opzichte hiervan aan beide zijden in; de N.O.-wand is aan de linkerzijde geheel gesloten en aan de rechterzijde geheel van vensters voorzien; de Z.W.-wand is hieraan spiegelbeeldig; de korte eindgevel aan de N.W.-zijde is geheel van vensters voorzien.

Het kantoorgebouw (1928-'29) bevat een concave vleugel ter hoogte van drie bouwlagen en ter breedte van zeven vakken, een haakse vleugel met een vide waarin een insteek, en twee bouwlagen daarboven, ter breedte van acht vakken, en een spievormige verbindingsruimte ter hoogte van de vide.

Het geheel is opgetrokken met gebruikmaking van een skeletconstructie van betonnen kolommen en wat betreft de schuine 2-gevel van stalen kolommen en voor het overige in vergelijkbare trant uitgevoerd als de fabrieksgebouwen. Ook dit gebouw is onderkelderd en zoveel mogelijk van stalen draairamen voorzien. De twee bovenste bouwlagen van de concave vleugel hebben aan de ingezwenkte zijde een licht overstek; aan de linkerzijde bevinden zich een drietal garages, aan de rechterzijde de ingangspartij - met stoep - waarbij wederom de omsluitende wand achterwege is gelaten.

De in de openlucht staande steunkolommen zijn met zwarte tegels bekleed, evenals die bij de garages. Op de hoek van de concave en de haakse vleugel sluit aan de N.W.-zijde ter hoogte van de tweede bouwlaag de lichtbrug van staal en glas met de tabaksfabriek aan; daarachter is een licht uitspringend trappenhuis aangebracht met afgeronde zijde. Inwendig zijn de kantoorruimten zoveel mogelijk opengelaten; in de haakse vleugel wordt de gehele vide in beslag genomen door een kantoorzaal, waarin enkele in staal en glas uitgevoerde spreekkamers zijn afgescheiden; de insteekverdieping is bestemd voor de directie en bevat een ingezwenkte galerij die in open verbinding staat met de kantoorzaal. Hier bevindt zich nog ten dele het oorspronkelijke meubilair, bestaande uit stalen buisstoelen en - tafels met hardblauwe ronde bladen.

Het eigenlijke ketelhuis (1928-'29, uitgebreid 1930-'31) is in gewapend beton opgetrokken op een vierkante grondslag en wordt door twee bolronde asfaltdaken overdekt; de Z.O.-wand is geheel gesloten met uitzondering van de vensters in de ronde top; de N.O.-gevel bevat drie lage vensterreeksen; de uitgebouwde Z.W.-gevel bestaat daarentegen geheel uit vensters, evenals de lagere en nog meer naar voren uitgebouwde pompkamer die dan ook

inwendig wordt gesteund door zich naar beneden verjongende stalen geklonken kolommen met I-profiel; de smalle en hoge hydrofoorroimte, die aan de N.W.-zijde hiervan is gesitueerd en een drietal stalen geklonken watervaten bevat, vervaardigd door De Nayer te Willebroek, is geheel gesloten en ondersteunt tevens de nog verder naar achteren uitstekende kolenbergplaats, die aan de N.O.-zijde rust op een cilindervormige schacht. Voor de Z.W.-hoek van dit complex bevindt zich de taps toelopende, achzijdige schoorsteen, die op elke hoek met ribben is verzaard, op een betegelde sokkel.

Het blokvormige expeditiegebouw (1929-'30) ter hoogte van drie bouwlagen bevat gesloten zijwanden en geheel van vensters voorziene lange gevels, en is opgetrokken volgens dezelfde bouwwijze als de tegenover liggende fabrieksgebouwen waarheen door middel van beglaasde, vier stalen luchtbruggen een rechtstreeks transport is mogelijk gemaakt.

De werkplaatsen en garages zijn ondergebracht in een L-vormig bedrijfsgebouw (1929-'30) ter hoogte van een bouwlaag, waarvan de gevels geheel uit vensters bestaan; de binnenruimten worden door kolommen verdeeld, waarbij elk vak extra wordt verlicht via een sheddak.

Dit fabriekscomplex geldt als schoolvoorbeeld van Nieuwe Zakelijke Stijl doordat het ontwerp is gebaseerd op een voorafgaande analyse van het toenmalige fabricageproces en wegens de verdere toepassing van algemene functionalistische principes zoals de nadruk op zoveel mogelijk toetreding van licht en lucht, op doelmatigheid, gunstige situering en flexibiliteit van de verschillende ruimten met inbegrip van uitbreidingsmogelijkheden, en wegens de met deze principes verbonden esthetiek - met nadruk op de transparantie der bouwvolumes zowel inwendig als uitwendig (ontmaterialisering) - door het gebruik van smalle staalprofielen in de vliesgevels en scheidingswanden, alsook door de toepassing van vele ononderbroken ruimten, op de eigen kwaliteiten van de toegepaste materialen en op gebruik van ritme en heldere verhoudingen. Tevens is dit een der eerste complexen met een paddestoel-kolomconstructie en het merendeel der heipalen in gewapend beton en met toepassing van vliesgevels, bestaande uit staal en glas, en daardoor is het een baanbrekend werk in de ontwikkeling van de moderne architectuur en van internationale betekenis. Door de grote aandacht voor zo gunstig mogelijke arbeidsomstandigheden - maximale toetreding van licht en lucht, uitzicht, hygiene, aanwezigheid van sportvelden en bibliotheek - is dit fabriekscomplex bovendien van belang in sociaal-historisch opzicht.

Hoofdcategorie

Boerderijen, molens en bedrijven

Subcategorie

Industrie

Functie

Monumentnummer*: 521881

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 18 april 2001
Kadaster deel/nr: 21089/26

*Monumentnaam***

van Nellefabriek

Complexnummer

523427

Complexnaam

Van Nellefabriek

*Woonplaats**

Rotterdam

*Gemeente**

Rotterdam

*Provincie**

Zuid-Holland

Locatiennaam

Rotterdam Van Nelleweg

Locatieomschrijving

Fabrieksterrein van Nellefabriek

*Kadastrale gemeente**

Rotterdam

*Sectie**

AC

*Kad. object**

Appartement

Grondperceel

Rotterdam

AC

1602

Rotterdam

AC

1603

Rotterdam

AC

1604

*Rijksmonumentomschrijving***

Inleiding

Vanaf 1925-31 gefaseerd tot stand gekomen aanleg van het fabrieksterrein bij het Van Nelle-complex, in oorsprong bestemd voor recreatie door en educatie van het personeel, transport, op- en overslag van grondstoffen en eindproducten, en ingericht in een combinatie van nieuw-zakelijke en decoratieve (tuin)stijl, waarbij achtereenvolgens onder meer de ontwerpers J.A. Brinkman en L.C. van der Vlugt, J.H. van den Broek en tuinarchitecte M. Ruys betrokken waren; in het huidige aanzien overwegend bepaald door de in 1942-43 ontworpen aanleg, op basis van het oorspronkelijk concept van een transparant fabriekscomplex in een open, parkachtige ruimte die dienstbaar is aan het personeel en vanuit alle richtingen door- en vergezichten biedt.

Omschrijving

De gefaseerd tot stand gekomen aanleg van het fabrieksterrein van het Van Nelle-complex bestaat uit een functionele afwisseling van verhardingen, groenstroken, bloemperken en een in decoratieve tuinstijl aangelegde fabriekstuin nabij de hoofdtoegang, waarbij de inrichting mede is bepaald door esthetische, logistieke, educatieve en

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

recreatieve eisen. De situering van gebouwen en groenvoorzieningen is zodanig ontworpen dat grotendeels vrij zicht wordt geboden op de glasgevels vanuit alle richtingen; zowel over korte als over langere afstanden zijn zichtlijnen op en vanuit de gelaagde gebouwen van het Van Nelle-complex gecreëerd, waardoor het complex als 'landmark' fungeert voor een wijde omgeving; voorts wordt de visuele werking van het complex versterkt door de reflectie van de gebouwen in de nabije wateren van de Delfshavense Schie, de niervormige vijver en de smalle vaart aan de zuid- en zuidwestzijde. De onderheide, betonnen fabrieksstraat leidt vanaf de hoofdtoegang met twee curves vóór het ingezwenkte kantoorgebouw - rondom een banaanvormige vluchtheuvel - recht voorlangs de fabrieken, onder de vier luchtbruggen door, en met een haakse bocht voorlangs het L-vormige werkplaatsen-/brandweergebouw (dat door zijn situering als visuele afsluiting van de fabrieksstraat fungeert) naar het in oorsprong open, met sport- en groenvoorzieningen ingerichte achterterrein en heeft verbindingen naar de betonnen expeditiestraat tussen enerzijds het ketelhuis, het voormalige expeditiegebouw (Schiegebouw) en het werkplaatsen-/brandweergebouw (TD), en anderzijds het twaalfstal pakhuizen (Schiehallen). De fabrieksstraat was van begin af aan voorzien van een onderheide betonnen verharding in verband met het zware vrachtverkeer. De vluchtheuvel was in oorsprong voorzien van vierkante roze-rode trottoirtegels, doch naderhand van een gazon en sinds 1982, ter gelegenheid van het tweehonderdjarig bestaan van de firma Van Nelle, voorzien van een rond bloemperk in het midden. Ook de trottoirs te weerszijden van de betonnen fabrieksstraat zijn voorzien van vierkante roze-rode trottoirtegels. Voorts zijn enkele vierkante putroosters bewaard gebleven met gietijzeren en betonnen vierkante roosters. Kantoorgebouw, fabrieksgebouwen en ketelhuis waren in oorsprong alle omgeven door gazons, deels omheind met lage hekjes. De brede, niet omheinde gazons aan de zuidwestzijde van de fabrieken dienden ondermeer voor lessen in de openlucht. Na de overdracht in 1942 van de betreffende gronden van de gemeente Rotterdam aan de firma Van Nelle ter vergroting van het fabrieksterrein is, in samenhang met de bouw van de pakhuizen langs de Delfshavense Schie in 1942-43 (opgericht in het kader van de wederopbouw), een omvangrijke fabriekstuin gerealiseerd tussen de slingerende Van Nelleweg, de rechte oever van de Delfshavense Schie en de smalle betonwegen langs het ketelhuis en de verder teruggerooide pakhuizen. De in decoratieve tuinstijl uitgevoerde tuinaanleg omvat een niervormige vijver ter hoogte van de hoofdtoegang, een olopend, open gazon met geschoren omhaging en wellicht naar ontwerp van Mien Ruys ingerichte borders met een in kleur, hoogte en bloeitijd variërende beplanting; deze borders zijn ingericht nabij het ketelhuis en de zijwand van pakhuis A en worden langs de Delfshavense Schie visueel beëindigd door een boomgroep. De niervormige vijver is bij de afgeronde uiteinden omgeven door boom- en heesterbeplanting (o.a. met wilgen); aan de oostzijde een geplaveide promenade met lage zitbanken in hout en beton, visueel aansluitend bij het zwikvormige tuingedeelte oostelijk van de vijver met open gazon, heesters en haagjes langs de Van Nelleweg. Het niveauverschil bij het gazon is mede gecreëerd door de aanleg van funderingen voor de ter plaatse geprojecteerde, doch niet uitgevoerde pakhuizen en door de uitgraving van de vijverpartij. Aan de zuidoostzijde van het kantoorgebouw is een rozenperk aangebracht en tussen het kantoorgebouw en de hoofdtoegang een groenperk. Aan de zuidzijde, nabij de vaart, is het fabrieksterrein voorzien van aflopende grasbermen, gazons en verspreide beplanting, onder meer nabij de ingang van het herbouwde kantoorgebouw, alwaar borders en een bosplantsoen zijn aangelegd bij een gazon.

Waardering

Gefaseerd tot stand gekomen, in combinatie van nieuw-zakelijke en decoratieve (tuin)stijl uitgevoerde aanleg van het fabrieksterrein van het Van Nelle-complex van algemeen belang als visueel samenhangend en historisch-functioneel complexonderdeel, waarbij functionele, stedenbouwkundige en recreatieve/educatieve eisen zodanig op elkaar zijn afgestemd dat een optimaal terreingebruik en door semi-openbaar groen begeleide door- en uitzichten

zijn verkregen.

Hoofdcategorie

Boerderijen, molens en bedrijven
Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Industrie
Tuin, park en plantsoen

Functie

Koffiefabriek
Tuin

Monumentnummer*: 523428

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 18 april 2001
Kadaster deel/nr: 21089/26

*Monumentnaam***

pakhuizen

Complexnummer

523427

Complexnaam

Van Nellefabriek

*Woonplaats**

Rotterdam

*Gemeente**

Rotterdam

*Provincie**

Zuid-Holland

<i>Straat*</i>	<i>Nr*</i>	<i>Toev.*</i>	<i>Postcode*</i>	<i>Woonplaats*</i>	<i>Situering</i>	<i>Locatie</i>
Van Nelleweg	8078		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	8080		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	8089		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	8081		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	8079		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	8088		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	8085		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	8087		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	8082		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	8084		3044 BC	Rotterdam		
Van Nelleweg	8083		3044 BC	Rotterdam		

*Kadastrale gemeente**

Rotterdam

*Sectie**

AC

*Kad. object**

Appartement

Grondperceel

1602

*Rijksmonumentomschrijving***

Inleiding

Gefaseerd tot stand gekomen reeks PAKHUIZEN ('Schiehallen') met bijbehorende kade, deel uitmakend van het Van Nelle-complex, gebouwd naar ontwerp van J.A. Brinkman en J.H. van den Broek, eerst een negental in de jaren 1942-43 en in 1967 aan de noordwestzijde uitgebreid met drie vergelijkbare pakhuizen. De oudste pakhuizen zijn gebouwd in het kader van de wederopbouw ter compensatie van de door oorlogsschade verwoeste opslagruimten in

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

de binnenstad. De pakhuizen staan op een langgerekte, in 1943 verworven strook grond langs de Delfhavensche Schie, en worden van ketelhuis, expeditiegebouw en werkplaatsengebouw gescheiden door een smalle, betonnen expeditiestraat. Langs de Delfhavensche Schie bevindt zich een betonnen laad- en loskade met één rail aan de kade; de andere rail bevond zich aan de noordelijke gevels van de pakhuizen, waarvan alleen nog de metalen steunpunten resteren. De bouw is uitgevoerd door de firma's De Vries Robbé & Co, Betondak en BATO. Oorspronkelijk bezat de oudste reeks pakhuizen een getegelde lambrizing in aluminiumkleur; de lambrizing op de vroegere buitengevel van pakhuis I is nu als deel van de binnenmuur van pakhuis J bewaard gebleven.

N.B. De sprinklerinstallatie aanwezig in een machineruimte aan de noordwestzijde dateert uit de jaren '70 van de twintigste eeuw (type Grunau corp./ Norwich, Conn. 1974).

Omschrijving

Reeks van twaalf verdiepingloze pakhuizen (Schiehallen) onder gekoppelde, flauw gebogen daken. De negen zuidoostelijke hallen (A t/m I) dateren uit 1942-43, de noordwestelijke drie loodsen (J t/m L) uit 1967. De hallen A t/m I bevatten inwendig een ijzeren vakwerkconstructie. Elk pakhuis is 10 traveeën, ca. 39 meter, diep en 16,5 meter breed. De vakwerkspanten hebben een gebogen bovenrand en rechte onderrand, en zijn aan de aanzetten geklonken en verder geschroefbout. Aan de spanten zijn beugels voor hijsinstallaties bevestigd. De scheidingswanden en kopgevels zijn uitgevoerd in machinale baksteen gemetseld in halfsteensverband en voorzien van verzwaringen ter plaatse van de ijzerconstructie, die tevens plaatselijk verstevigd is met diagonalen en kruisverbanden. Per drie zijn de hallen gescheiden door een forsere brandmuur, die in het exterieur tussen de daken en kopgevels uitsteekt. Inwendig zijn de hallen voorzien van gegoten betonvloeren. De pakhuizen zijn aan de buitenzijde volledig witgepleisterd. De overstekende daken eindigen aan zuidoost en noordwestzijde in omhoog geknikte gootlijsten. Elk pakhuis is aan weerszijden in de kopgevels toegankelijk via portalen waarvan de profielstijlen de aanduiding "Van Leer NP20" (in noordoostgevel) en "Van Leer NP 14" (zuidwestgevel) dragen. De gevelopeningen worden afgesloten door brede, enkele schuifdeuren. In een aantal kopgevels aan de noordoostzijde zijn de oorspronkelijke houten schuifdeuren nog aanwezig. Het houtwerk van deze opgeklampte deuren is met aluminiumverf geschilderd en voorzien van klinketdeuren en ijzeren deurgrepen. Voor het overige worden de deuropeningen afgesloten met stalen schuifdeuren. Boven elke deur bevindt zich in de gevel een kleine cirkelvormige ventilatieopening. De gebouwen zijn voorts ten behoeve van de sprinklerinstallatie boven de deuren voorzien van een omlopend buizenstelsel op ijzeren beugels en massieve steunen. Tussen de pakhuizen en de Delfhavensche Schie een betonnen laad- en loskade met een rail.

Waardering

De gefaseerd tot stand gekomen midden twintigste-eeuwse reeks pakhuizen (Schiehallen) met bijbehorende laad- en loskade is van algemeen belang vanwege architectuur- en bouwhistorische alsook typologische waarde wegens de gebogen overspanningen en voor de bouwtijd karakteristieke verschijningsvorm; tevens van belang wegens ensemblewaarde als beeldbepalend waterfront en historisch-functioneel onderdeel van het Van Nelle-complex.

Hoofdcategorie

Boerderijen, molens en bedrijven

Subcategorie

Industrie

Functie